

Bir Elma Bahçesiydi Gümüşhane...

Engin Doğru

Gümüşhane tarih boyunca Harşit Çayı'nın her iki yakasında oluşturulan elma bahçelerinde yetiştirilen elmalar ile ülkede nam salmıştı. Seyyahların notlarında, vadi tabanını kaplayan meyve bahçelerinden, bu bahçelerdeki meyvelerin çeşitliliğinden söz etmekte, bahçelerden toplanan elma ve armutların İstanbul'a kadar gönderildiğini yazmaktadır.1960'lı yılların sonunda elmacılığı özendirme amacıyla Valilikçe çeşitli çalışmalar yürütülmüştür.

Gümüşhane'de 1969-1972 yılları arasında görev yapan Valiler; Necati Kınacı, Naci Babacan, Mahmut Polat ve Sebahattin Çakmakoğlu dönemlerinde, meyveciliği canlandırmak için çeşitli çalışmalar yapılmıştır.1969 yılında Gümüşhane ve çevresinde yetiştirilen elmaları büyük illere pazarlamak üzere Vali Necati Kınacı tarafından Gümüşhane Elma Satış Kooperatifi kurulmuştur. Gümüşhane'de elma yetiştiriciliğinin özendirilmesi, üreticilerin ağaç başına ortalama veriminin yükseltilmesi amacıyla Teknik Ziraat Müdürlüğü teknisyenlerince yetiştiricilere ait bahçelerde uygulamalı elma yetiştiriciliği kursları düzenlenerek toprak bakımı gübre kullanımı gibi konularda bilgilendirmeler yapılmıştır.

Gümüşhane şehir merkezinde ise dört yıl üst üste ekim ayı sonlarında "Elma Bayramı" düzenlenmiştir. Daha çok elma yetiştiricilerini ilgilendiren birinci bölümde elma bahçeleri gezilerek üreticilerin yaptığı doğru uygulamalar puanlanır, İlaçlama yapılmış ya da yapılmamış bahçelerin arasındaki fark yetiştiricilere açıklanır, dalından toplanan elmalar kurulan jüri tarafından değerlendirilerek derece alanlar tespit edilir, ödülleri verilirdi. İl merkezinde bayram havasında geçen ikinci bölümde ise büyükler arasında en ince ve en uzun elma soyma yarışmaları yapılır, ilkökul öğrencileri arasından ise yılın elma güzelleri seçilir, elme yeme yarışmaları yapılır ve ödülleri verilirdi.

Gümüşhane'de elmanın kendine has kokusu olan nefis ve lezzetli çeşitleri yetişir. Elma türleri arasında Göbek, Bey, Mahsusa, Sandık, Misket, Limon gibi çeşitleri vardır. Kuşakkaya Gazetesine yazdığı yazıda İstanbul'da gözlemlediği Gümüşhane elması ile anılarını anlatan İlköğretim Müfettişi Mustafa Kayaalp," Gümüşhane elması!, Gümüşhane elması! diye bağırarak seyyar satıcıların sesleri

içimde tatlı ürpertiler yaratıyordu. Elmaya bu sıfatı vermek, meyvenin kalitesinin üstünlüğünü gösteriyordu. Bisiklet tekerlerinin taşıdığı arabaların yanımdan geçerken, bir yakın dostumu görmüş gibi heyecanlandığımı hiç unutamıyorum. Gümüşhane elması, başka illerde hala değerini koruyordu. Her memleket, belli bir yönüyle tanınır. Bizim memleketimizde de yetişen meyvelerin özel bir tadı ve kokusu olduğu, herkes tarafından söylenmektedir.”

Kuşakkaya Gazetesi'nin 08 Ekim 1972 nüshasında yayınlanan “3. Elma Bayramı Törenlerle kutlandı “ başlıklı haberinde ise; Elma Bayramının Torul ve Gümüşhane’de Pazar günü yapılan etkinliklerle kutlandığı, programa Gümüşhane Valisi Sebahattin Çakmakoglu, daire müdürleri, Erzurum Zirai Mücadele Bölge Reisi Yılmaz Yamaner ve teşkilatından görevlilerin katılımı ile Torul’da Resul Bölükbaşı adlı üreticinin bahçesinde başladığı, daha sonra ise törenin ikinci bölümüne Gümüşhane Stadyumunda devam edildiği anlatılıyor. Vali Çakmakoglu konuşmasında “Gümüşhane’de elmacılığın geliştirilmesi için yapılan çalışmalar, elmaların depolanması, zaman içerisinde piyasaya arz edilmesi, Gümüşhane’yi elma ihraç eden bir haline getirme yönünde devlet olarak harcanacak çabaların yanı sıra elma yetiştiricilerinden beklenen gayretleri anlattı” deniliyor. Elma bayramında sırasıyla elma teşvik, elma soyma, elma güzeli ve elma yeme yarışmaları yapıldı.

Elma Teşvik yarışmasında; Torul’dan Mehmet Ceylan 1.liği, Torul’dan Hüseyin Araz 2.liği, Merkez Dibekli Köyünden Cemil Doruk da 3.lüğü aldılar. Dereceye girenlere Gümüşhane Ziraat Bankasınca 400 bin tl tutarında para ödülü verildi.

Elma Soyma Yarışmasında; Sevgi Daltaban 1.liği, Naciye Akagün 2.liği, M. Ahmet Pirselimoglu 3.lüğü aldılar ve kendilerine çeşitli hediyeler verildi.

Elma Güzeli yarışmasında; Ayşe Bezölçen 1.liği, Gönül Kezban Ay 2.ciliği, Hürriyet Yazgan 3.lüğü aldılar. Yarışmacılara Yapı Kredi Bankasınca 500 bin tl tutarında para ödülü verildi.

Elma Yeme yarışmasında ise dereceye giren yarışmacılara çeşitli hediyeler verildi.

Dallarına salıncaklar kurulan meyve ağaçları, meyve bahçeleri, hatıralarda yer alırken bu gün artık bahçeleri yok olmuş bir Gümüşhane var. Elma ve armut zamanında şehirde ticari bir değere sahip iken artık meyve bahçelerinin yerini apartman yığınları almıştır. Kabuğu kırmızı içi kar beyazı elmalar yetiştiren ağaçlarla süslü elma bahçelerinin dünyanın en güzel çiçeği olan elma çiçekleriyle birlikte şehrin görüntüsünden olduğu gibi kokusundan da söküp çıkarılması şehre ilişkin hayallerimizi de alıp götürmüş gibidir.

Her hikâyenin sonunda gökten üç elma düşer. Üç elmanın bize kattıkları ve katacaklarını unutmadan çalıştıkça murada ereceğiz.

Kalın sağlıcakla...

- ***Bu yazının hazırlanılmasında Kuşakkaya Gazetesi arşivinden yararlanılmıştır.***